

Keski-Suomen TE-toimisto
PL 400
40101 Jyväskylä

Työ- ja elinkeinoministeriö

Viite: Lausuntopyyntö 28.6.2018 TEM/949/03.01.01/2017, TEM031:00/2017

Keski-Suomen TE-toimiston lausunto: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ns. omatoimisen työnhaun mallista (täydentää hallituksen esitystä HE93/2018 vp)

Omatoimisuuden lisääminen on lähtökohtaisesti hyvä asia. Työmahdollisuuksien hakemisen näkökulman laajentaminen antaa asiakkaalle nykyistä paremmin mahdollisuuden suunnitella omaa työllistymisen polkuaan. Suunnitelman laiminlyöntiin liittyvä seuraamusten porrastaminen on asiakaslähtöinen uudistus ja erityisesti siihen liittyvä asiakkaiden muistuttaminen suunnitelman toteuttamisesta. Muistutusten toimivuuden edellytyksenä kuitenkin on, että ne hoituvat automatiikan kautta.

Haasteita ja huomioitavaa

Asiakkaiden seuraamukset tulevat mahdollisesti lisääntymään ja tähän on varattava riittävästi resursseja. Asiakkaan palvelutarpeen digitaalinen arviointi edellyttää tietojärjestelmän vahvaa kehittämistä, jotta asiakkaan tuen tarve voidaan tunnistaa ja ohjata henkilökohtaiseen arviointiin.

Lakiluonnoksen mukaan henkilökohtaiseen arviointiin ohjattaisiin ”erityistä tukea tarvitseva”. Tätä käsitettä on syytä tarkentaa asiakkaiden tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi. Mikäli tukea tarvitsevien asiakkaiden osuutta laskettaessa on verrattu tilannetta nykyisin tuetun työllistymisen linjan asiakasmääriin, vaikuttaa osuus pieneltä Keski-Suomen näkökulmasta. Keski-Suomessa tuetun työllistymisen linjalla (ml. TYP) asioi n. 34 % alueen työttömistä asiakkaista ja työttömistä n. 20 % on arvioitu tarvitsevan työllistymistä edistävää monialaista yhteispalvelua.

Lakiluonnoksen mukaan asiakas voi vapautua 4 työmahdollisuuden toteuttamisesta/kk mm. työmarkkinatilanteen, työ- ja toimintakyvyssä sekä ammattitaidossa olevien puutteiden perusteella. Luonnoksesta ei kuitenkaan käy ilmi mihin seikkoihin arviot perustuvat ja kuka tilanteen arvioi? Nämä kaipaisivat tarkennusta, jotta asiakkaiden tasapuolinen kohtelu voidaan turvata. Olisi hyvä tarkentaa myös niitä tekijöitä, jotka viittaavat siihen, että asiakkaan tekemät hakemukset ovat perusteettomia. Epäselväksi myös jää vapautuuko työnhakija omatoimisesta työnhausta työllistymistä edistävien palvelui-

21.8.2018

den (esim. koulutukset, työkokeilu) aikana tai kevytyrittäjyyden aikana? Lakiluonnoksen mukaan asiakas ei vapautuisi omatoimisesta työnhausta myöskään silloin, kun työttömyyden päätyminen on odotettavissa. Olisiko kuitenkin tarkoituksenmukaista määrittää jokin aikaraja, jonka sisällä omatoimista työnhakua ei enää velvoitettaisi, jos asiakkaalla on työttömyyden päättävä ratkaisu tiedossa?

Mikäli suunnitelma liittyy nykyistä vahvemmin asiakkaan oikeuteen saada etuutta, tulisi suunnitelmassa sovitut työmahdollisuudet ja/tai muut työllistymistä edistävät toimet kirjata suunnitelmaan nykyistä yksityiskohtaisemmin. Mikäli asiakkaan tilanne ei etene omatoimisesti, antaisivat suunnitelmaan kirjatut konkreettiset tapahtumat tärkeää tietoa asiakkaan palveluprosessin suunnittelussa.

Työtarjouksista luopuminen herättää kysymyksen työnantajien palvelemisesta. Poistuvatko palveluvalikoimasta ns. ehdokashaut kokonaan? Mikäli työnantaja edelleen palvellaan, jääkö ainoaksi mahdollisuudeksi tarjota työnhakijalle työtä suunnitelman teon yhteydessä?

Kuten lakiluonnoksessa todetaan, vaativat uudistukset vahvaa digitaalisen järjestelmän kehittämistä (mm. asiakkaan muistuttaminen automaattisesti, järjestelmän selkeys ja helppokäyttöisyys, palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen ja asiakkaan opastaminen digitaalisesti). Käytännössä on käynyt ilmi, että myös niissä asiakasryhmissä, joiden on oletettu asioivan digitaalisesti, on yllättävän paljon haasteita tietojärjestelmän (oma asiointi) käytössä.

Johtaja

Tuula Säynätmäki

Palvelujohtaja

Leena Kauhanen